THE HOUSE INSIDE US

SEHEMU YA PILI

KIZINGITI 7

Nyumba Iliyo Ndani Yetu

Kwa miaka mingi niliamini kwamba kumbukumbu ni hifadhi ya nyaraka.

Chombo cha kuhifadhia.

Aina ya ghala la ndani ambamo huhifadhiwa mambo, majina, tarehe, nyuso na matukio.

Ulikuwa mtazamo wenye mpangilio.

Wenye mantiki.

Hata wenye kutuliza moyo.

Kisha wakati ulinifundisha kitu tofauti.

Kumbukumbu haihifadhi.

Kumbukumbu hukaa.

Si hifadhi ya nyaraka.

Ni mahali.

Na kama kila mahali, ina vyumba.

Korido.

Milango.

Madirisha.

Baadhi hufunguliwa mara kwa mara.

Mingine hubaki imefungwa kwa miaka.

Hadi kitu fulani, ghafla, kiifungue tena.

Inaweza kuwa harufu.

Barabara.

Picha.

Neno lililosikika bila makini.

Ghafla hatuko tena katika wakati uliopo.

Tumerudi mahali pengine.

Si kwa mwili.

Kwa ndani.

Na inashangaza jinsi mahali pale panavyoendelea kuwepo.

Nakumbuka nyakati nilizodhani nimezisahau.

Matukio yasiyo na umuhimu.

Meza.

Sauti.

Mlango uliofunguliwa nusu.

Siku ya kawaida tu.

Kwa miongo kadhaa hubaki kimya.

Kisha huibuka kwa usahihi unaokaribia kutisha.

Kana kwamba zilikuwa zimebaki zikisubiri.

Na labda ndivyo ilivyo hasa.

Labda kumbukumbu haisahau kweli.

Labda huchagua.

Huhifadhi.

Husubiri.

Nimeishi muda mrefu wa kutosha kuona watu wakitoweka.

Mahali pakibadilika.

Miji ikibadilisha sura.

Dunia nzima nzima zikiyeyuka.

Hata hivyo kitu fulani kilibaki.

Kumbukumbu.

Si kama hamu ya yaliyopita.

Kama mwendelezo.

Hamu ya yaliyopita hutazama nyuma.

Kumbukumbu huunganisha.

Ni tofauti muhimu.

Kwa miaka nimewaona watu waliofungwa na yaliyopita.

Na wengine walioangazwa na yaliyopita.

Wa kwanza walijaribu kurudi.

Wa pili walitumia waliyoyaishi ili kuelewa vizuri zaidi wakati uliopo.

Kumbukumbu inaweza kufanya yote mawili.

Inaweza kuwa gereza.

Au maktaba.

Inategemea jinsi tunavyoitumia.

Kadiri wakati ulivyopita nilianza kupendelea uwezekano wa pili.

Sikutaka kuishi katika yaliyopita.

Nilitaka kuzungumza nayo.

Kwa sababu kila uzoefu huacha alama.

Kila mkutano huacha alama.

Kila penzi.

Kila kosa.

Kila kuondoka.

Kila hasara.

Kila mafanikio.

Kila kitu huacha kitu.

Na kile kinachoachwa kinaendelea kutuathiri zaidi sana kuliko tunavyofikiri.

Wakati mwingine nimejiuliza ni watu wangapi bado wanaishi ndani yetu.

Si wale waliopo.

Wale wasiokuwepo.

Baba.

Mwalimu.

Rafiki.

Mtu aliyependwa.

Mfanyakazi mwenza.

Uwepo wa mara moja moja.

Wengi waliondoka miaka mingi iliyopita.

Hata hivyo wanaendelea kusema kupitia maamuzi tunayoyafanya.

Kupitia maadili tunayoyatetea.

Kupitia misingi tunayochagua kutoisaliti.

Kwa maana hii kumbukumbu ina wakazi.

Hatuko peke yetu kamwe ndani yake.

Tunabeba pamoja nasi jumuiya nzima zisizoonekana.

Katika safari zangu nimetembelea mahali pengi.

Baadhi pazuri ajabu.

Baadhi pa kusahaulika.

Baadhi pasipoelezeka.

Baada ya muda niligundua jambo la kushangaza.

Jiografia halisi na ile ya ndani mara chache hulingana.

Kuna miji ambayo nimeishi miaka mingi na ninayoikumbuka kidogo tu.

Na kuna mahali nilipopita kwa siku chache tu ambapo panaendelea kuishi ndani yangu.

Kwa sababu kumbukumbu haipimi wakati.

Hupima maana.

Huhifadhi kile kilichotubadilisha.

Huacha kififie kile ambacho hakikuacha alama za kina.

Ndiyo maana watu wawili wanaweza kuishi tukio lile lile na kulikumbuka kwa njia zinazopingana.

Hawahifadhi tukio.

Wanahifadhi maana.

Na maana daima ni ya binafsi.

Kadiri umri unavyoongezeka tunajifunza pia somo jingine.

Kumbukumbu haiko tuli.

Hubadilika pamoja nasi.

Tukio lile lile huchukua maana tofauti katika umri wa miaka ishirini, arobaini, sitini au themanini.

Tukio hubaki lile lile.

Mtazamaji hubadilika.

Na kubadilisha mtazamaji ni kubadilisha tafsiri.

Ugunduzi huu ulinisaidia kupatana na mambo mengi.

Nilielewa kwamba sikulazimika kukumbuka kila kitu kwa namna ile ile.

Kwamba ningeweza kutoa tafsiri mpya kwa uzoefu wa zamani.

Kwamba ningeweza kusamehe baadhi ya mambo.

Kuelewa mengine.

Kukubali mengine tena.

Kwa sababu kumbukumbu si mahakama.

Ni mazungumzo.

Wakati mwingine makali.

Wakati mwingine matamu.

Lakini daima wazi.

Kuna watu wanaotumia maisha yao wakijaribu kufuta yaliyopita.

Siamini kwamba inawezekana.

Na labda hata isingefaa kutamaniwa.

Kwa sababu yaliyopita yana malighafi tuliyoumbwa kwayo.

Kuyafuta kungemaanisha kujifuta sisi wenyewe.

Ni bora zaidi kuyaelewa.

Ni bora zaidi kuyapanga.

Ni bora zaidi kujifunza kutembea pamoja nayo.

Ninapotazama nyuma leo, sioni mfululizo wa miaka.

Naona mahali.

Mahali pa ndani.

Baadhi pana mwanga.

Baadhi pagumu.

Baadhi bado pa fumbo.

Lakini pote pa lazima.

Pote ni sehemu ya ujenzi ule ule.

Labda hili ndilo ambalo wakati unajaribu kutufundisha.

Kumbukumbu haipo ili kurudi.

Ipo ili kuelewa.

Ipo ili kutoa mwendelezo kwa kile tulichokuwa.

Ipo ili kuzuia hadithi yetu isigeuke kuwa mfululizo wa matukio yaliyotengana.

Mwisho wa barabara, kumbukumbu hubaki.

Lakini si kwa namna ya juujuu ambayo mara nyingi tunaifikiria.

Hubaki kama maeneo.

Kama mandhari za ndani.

Kama mahali tunaporudi kila mara tunapohitaji kuelewa sisi ni nani.

Ndiyo maana, baada ya miaka mingi, siioni tena kumbukumbu kama kazi ya akili.

Naiona kama nchi ya nyumbani.

Nchi ya nyumbani isiyo na mipaka.

Isiyo na bendera.

Isiyo na anwani.

Mahali panapoendelea kuongozana nami popote niendapo.

Kwa sababu kumbukumbu si kitu tunachomiliki.

Ni mahali ambapo tunaendelea kuishi, pamoja na yote yaliyotufanya kuwa vile tulivyo.

Kumbukumbu ni mahali.